

ES Struktūrfondu Uzraudzības komitejās deleģēto pārstāvju atskaite un ierosinājumi Memoranda padomei

Ivetas Kažokas, projekta “ES fondu uzraugi” vadītājas, prezentācija 2023.gada 20.decembra Memoranda padomes sēdei, lai rosinātu diskusiju par labo praksi un problemātiku Memoranda padomes deleģēto pārstāvju atskaitīšanās procesā.

Šī prezentācija sagatavota projekta “ES fondu uzraugi” ietvaros, ko finansē Eiropas Savienība — NextGenerationEU.

Sīkāka informācija: iveta.kazoka@providus.lv

Kurš piedalās? Memoranda padomes pārstāvji ES fondu uzraudzībā

Uzraudzības komitejas	Memoranda Padomes deleģētie pārstāvji
Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2021.–2027.gada plānošanas perioda uzraudzības komiteja	• Āris Ādlers (biedrība "Alianse Pārnozāriskai Ilgtspējīgai Attīstībai")
Apakškomiteja 1. "Viedāka Eiropa"	• Āris Ādlers (biedrība "Alianse Pārnozāriskai Ilgtspējīgai Attīstībai") • Mikus Zelmenis (biedrība "Latvijas Kvalitātes biedrība")
Apakškomiteja 2. "Zaļāka Eiropa"	• Āris Ādlers (biedrība "Alianse Pārnozāriskai Ilgtspējīgai Attīstībai") • <i>Nav pārstāvēta projektā - Daiga Zute (biedrība "Latvijas Mežu sertifikācijas padome")</i>
Apakškomiteja 3. "Savienotāka Eiropa"	• Āris Ādlers (biedrība "Alianse Pārnozāriskai Ilgtspējīgai Attīstībai")
Apakškomiteja 4. "Sociālāka Eiropa"	• Dace Šulmane (biedrība "Latvijas Vācu savienība") • Dace Dobrāja (biedrība "Latvijas Neredzīgo biedrība") • Regita Zeiļa (biedrība "Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija")

Ko viņi šajās komitejās dara?

Skatās uz ministriju iesniegtajiem kritērijiem ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanai un...

- ... (2023.gadā) savu zināšanu robežās pārbauda, vai tie ir jēgpilni.
- ... (2023.gadā) pārbauda, vai kritēriji bez pietiekama iemesla neizslēdz NVO vai sociālo uzņēmumu pieeju ES investīcijām.
- ... (plānots sākot ar 2024.gadu) iesaista kritēriju vērtēšanā arī citas uz sabiedrisko labumu orientētas NVO.

Veic citas funkcijas (pārbauda: programmas progresa ziņojumus, programmu grozījumus, izvērtēšanas plānu) ...

- (2023.gadā) savu zināšanu robežās pārbauda, vai tie ir jēgpilni.
- ... (plānots sākot ar 2024.gadu) iesaista vērtēšanā arī citas uz sabiedrisko labumu orientētas NVO.

Projekts “ES fondu uzraugi” (2023.gada jūlijs – 2025.gada jūnijs)

- ✓ **Kas tas ir?** Apvienojušās septiņas Latvijas organizācijas, vadošais partneris – Providus. Finansētājs: Eiropas Savienība (NextGeneration EU).
- ✓ **Jaunā Memoranda modeļa ieviešanas prototips.** Nosedz šo 7 organizāciju pārstāvju darba laika izmaksas par gatavošanos un dalību uzraudzības komitejās. Šādā ziņā prototips jaunajam Memoranda padomes modelim, kur VISIEM pārstāvjiem būs segtas izmaksas.
- ✓ **Mērķi 2024.-2025.gadā:**
 - ✓ ļaus ES fondu uzraudzībā izglītēt un iesaistīt plašāku NVO loku.
 - ✓ ļaus izveidot priekšlikumus un metodikas tam, lai sabiedrības uzraudzība pār ES fondiem būtu reāla, nevis “ķeksītis”.
- ✓ **Papildus ambīcijas:**
 - ✓ (reālistiski) Uzlabot sabiedrības pārraudzību ne tikai par kohēzijas, bet arī citiem ES fondiem, no kuriem Latvijā ienāk investīcijas, tai skaitā ANM.
 - ✓ (ja pietiks laiks) Uzlabot sabiedrības iesaisti ne tikai uzraudzības posmā, bet arī jaunā perioda fondu programmēšanā un iepriekšējo periodu ietekmes novērtēšanā.

Piedāvātais sadarbības modelis starp Memoranda padomi un tās deleģētajiem pārstāvjiem ES fondu uzraudzības komitejās (1/2)

1. TRAUKSMES LĪNIJA. Var būt vajadzīga Memoranda padomes palīdzība tad, ja ES fondu pieteikumu kritērijos tiek izslēgta NVO vai sociālo uzņēmumu dalība (bez pietiekama iemesla).

- Piedāvātais algoritms: pārstāvis sazinās ar Memoranda padomes locekli, kas ir vizuālošākais šajā jautājumā (pēc jaunā modeļa ieviešanas – Sekretariātu), kas tālāk koordinē kopīgu Memoranda padomes locekļu rīcību (piemēram, kopīga vēstule).

2. PLAŠĀKA NVO LOKA INFORMĒŠANA. Vajadzīga Memoranda padomes palīdzība tam, lai vairāk NVO iesaistās ES fondu uzraudzībā un programmēšanā.

- Programma minimums: ES fondu uzraudzīšanai deleģētie pārstāvji 2024.gadā sagatavos informatīvu e-pastu un lūgs Memoranda padomi to izplatīt Memorandu parakstījušajām organizācijām.
- Programma maksimums: ideāli būtu, ja pārstāvju rīcībā būtu arī pa tematiskām interesēm sadalīts Memorandu parakstījušo organizāciju saraksts ar katras organizācijas e-pastu, ar kuriem varētu sazināties par viņus skarošu tēmu.

Piedāvātais sadarbības modelis starp Memoranda padomi un tās deleģētajiem pārstāvjiem ES fondu uzraudzības komitejās (2/2)

3. ATSKAITĪŠANĀS UN ATGRIEZENISKĀS SAIKNES MODELIS. Pēc jaunā Memoranda padomes modeļa ieviešanas (provizoriski 2024.gada vasarā):

- Visi deleģētie pārstāvji reizi gadā (līdz decembra beigām) iesniedz rakstisku, īsu (1-3 lpp) atskaiti tai Memoranda padomes darba grupai, kas atbildīga par Memoranda padomes sēžu sagatavošanu. Atskaitei ir veidlapas struktūra, kur ir četri pamatjautājumi:
 - 1) cik sēdes bija organizētas un cik no tām pārstāvis apmeklēja?
 - 2) vai pārstāvim bija iespēja aktualizēt tādus jautājumus, kas ir svarīgi visam NVO sektoram (tā sauktos “horizontālos jautājumus”)? Ja jā, kādus?
 - 3) vai pārstāvis informēja par iesaistes iespējām citas NVO vai plašāku sabiedrību? Ja jā, kā?
 - 4) vai pārstāvim ir kādi komentāri/ieteikumi, kurus būtu svarīgi zināt Memoranda padomei?
- Ja Memoranda padomes darba grupas locekļiem ir papildus jautājumi pārstāvjiem, viņi tos uzdod kādā no savām sēdēm. Tāpat arī darba grupas locekļi var sniegt atgriezenisko saikni pārstāvjiem par to, kā pārstāvību var uzlabot. Ja pārstāvju atbildēs norāda uz kādām sistēmiski risināmām problēmām, tās jāliek kādā no Memoranda padomes darba kārtībām.
- Jaunos Memoranda padomes deleģētos pārstāvjus šī darba grupa arī iepazīstina ar to, kas no viņiem tiek sagaidīts un iespēju robežās saorientē attiecīgās padomes/komitejas specifikā (piemēraam, atsūta iepriekšējo pārstāvju atskaites)

Paldies par uzmanību!

Vai Memoranda padome piekrīt šādam turpmākas sadarbības modelim:

- 1) **Īsas ikgadējās pārstāvju atskaite**s Memoranda padomes darba grupai (kas veido Memoranda padomes sēžu saturu);
- 2) Memoranda padomes darba grupa instruē jaunos pārstāvjus par ekspektācijām un **sniedz atgriezenisko saikni** viņu atskaitēm;
- 3) Pārstāvju sadarbība ar Memoranda padomes sekretariātu **centienos iesaistīt plašāku sabiedrību**;
- 2) “**Trauksmes līnija**” īpašos gadījumos?